

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 8 K, za pol leta 4 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 8-50 K, za Ameriko 9-50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Davek na prodano vino.

Česar se je bilo že dolgo bati z ozirom na strašno praznoto v državnih blagajnah, to se je zgodilo. Večina finančnega odseka je sprejela pretekli teden zakon, ki določa splošen davek na prodano vino. Sicer je še dvomljivo, če ga bo tudi zbornica sprejela v tej obliki, ker vlada do danes še nima zanesljive večine za nove davke. Jugoslovani, Čehi in del Poljakov jim nasprotujejo iz splošnih političnih razlogov, ker se pravi: vladinemu gospodarstvu zaupati, ako se ji dovoli nove viře dohodkov. Nasprotni bodo vinskemu davku tudi Rusini — tudi iz političnih vzrokov — dalje Italijani in konečno tudi socialni demokrati, ker novi davek, kakor so izjavili v odseku, preveč prizanaša kmetom-vinogradnikom in obremenjuje samo pivce, ne pa pridelovalce.

Vlada je hotela prvotno davek, ki bi obremenil vino že ob pridelovanju. Znašal naj bi za hektoliter za vino 32 kron, za sadjevec 8 K. Vsak vinogradnik bi moral naznaniti svoj pridelek in plačati davek naprej — najpozneje v šest mesečnih obrokih — brez ozira na to, ali in po čem je vino prodal ali ne. Proti temu načrtu se je dvignil oster odpor kmečkih poslancev, ki zastopajo vinogradnike, zlasti tudi naših, ki so se izrekli proti vsakemu davku na vino in to načelo zastopali v odseku do zadnjega (tako poslanci Dulibič, Hladnik, Jarc, Brenčič in Roškar). Ker so pa ostali v manjšini, je zmagala nekaka srednja pot. Namen vlade, obdačiti vino že pri pridelovanju, je padel in novi zakon določa, da je plačati davek od vina samo ob prodaji, oz. če vinogradnik porabi zase več vina, kakor je določeno. Davek znaša 10 odstotkov prodajne cene, najmanj pa 18 K od vina in 3 K od sadjevca. Pijača (petijot) je davka prost. To se je doseglo po hudem boju. Razven tega se še določi, koliko ima vsak vinogradnik vina prostega zase, za družino in delavce. Naši poslanci so zahtevali vsaj dva litra na dan in glavo. Vsak vinogradnik bo moral naznaniti množino lastnega pridelka in pozneje vsako prodano množino. Nadzorstvo in pobiranje davka bodo po vinskih krajih lahko pre-

vzele občine in pobirale zato po 2 K od hektolitra prodanega vina. To je važna pridobitev, ki bo za posamezne občine imela lep denarni uspeh. Treba je samo, da se več sosednih občin v ta namen združi in nastavi sposobnega človeka, kakor n. pr. dosedanje dacarje. Važne so olajšave za prosta skladišča, ki uživajo še večjo ugodnost, če so zasnovana na združni podlagi.

Na Tirolskem, kjer jako cvetó vinarske zadruge, bodo sitnosti pri pobiranju davka čutili vinogradniki mnogo manj, ker so tam navajeni oddajati vse vino, kar ga je za prodaj, v zadruge, s čimur si tudi zasigurajo večji dobiček, ker se vino na debelo in prav vkleteno mnogo boljše proda, kakor male količine. Ta stvar je za naše kraje važna in bo treba na Dolenjskem takoj misliti vsaj na tri večje zadruge (Metlika, Novo mesto in Krško).

Konečno se je posrečilo opoziciji v finančnem odseku doseči tudi to, da bodo kazenska določila manj stroga, kakor pri davku na žganje. Saj je vlada celo hotela, da bi lahko zapečatila posodo v kleti. Naši poslanci so tudi zahtevali, da stopi davek za kraje, ki so trpeli vsled vojne, pozneje v veljavo, pa ni obveljalo, pač pa je bil sprejet predlog, naj da država sredstva na razpolago, da se vinogradi v takih krajih hitro obnovijo, podpira zadruge in odpiše trtna posojila. Zbornica se bo pečala s tem zakonom oktobra meseca, v veljavo pa stopi tri mesece potem, ko bo razglašen, torej je izključeno pred novim letom. Jc.

Kako se jajca ohranijo (konservirajo).

(«Gospodarska navodila.»)

Vsako leto nam dohaja nebroj vprašanj, kako je konservirati jajca, da ostanejo porabna tudi čez zimo. Drugi zopet vprašujejo o porabnosti posameznih sredstev, ki se rabijo za konserviranje, tretji se hočejo poučiti o rabi tega ali onega sredstva, ter hočemo zato v naslednjem opisati, kako je konservirati jajca v posameznih ohranjujočih sredstvih.

Predvsem bodi povedano, da jajca oddajajo od sebe vlago, ako delj časa ležijo na zraku. Na mesto te vode (vlage) prihaja skozi lupino v jajce zrak. Z zrakom pa pridejo v jajce tudi razne glive cepljivke, ki povzročajo razkrajanje beljakovin. Te glive pričenjajo z zrakom vred v jajce vdirati že kmalu, ko je znešeno in se tedaj škodljivci že nahajajo v vsakem jajcu, ki je vsaj nekaj dni staro. Razmnoževanje teh škodljivcev pa navadno pospešuje tudi razna nesnaga in vmazanost, ki se nahaja na jajčni lupini. Zaraditega se priporoča jajca, ki jih mislimo konservirati, preje položiti za nekaj časa v vodo, ki smo jo segreli na 35°C in jih obenem s to vodo dobro umiti. Dalje je jajca tudi dobro pregledati, če niso kje počena in je pomniti, da se bodo vložena jajca tembolje obdržala, čim svežejša smo vložili.

V srednje velikem gospodinjstvu se potrebuje čez zimo kakih 500 do 600 jajec, sicer pa menimo, da bo vsaka gospodinja pač sama najbolj vedela, koliko jih potrebuje in zato takoj preidemo k posameznim sredstvom, ki se jih more gospodinja za konserviranje posluževati.

Konserviranje v apneni vodi. V ta namen je ugasiti v čeburu 3 do 4 kg živega apna v 15 do 20 litrih vode ter dobro premešati. Potem je raztopino pustiti mirno stati, da se apno odsede, nato pa je ostalo apneno vodo previdno zliti na jajca, ki smo jih vložili v lončeno posodo. Apnena voda mora v posodi segati kakih 10 cm nad jajca. Nato je dodati še nekoliko neugašenega apna (praha) po vrhu ter posodo kolikor mogoče dobro zapreti. Ta način priporočamo onim, ki hočejo konservirati kako večjo množino jajec. — Namesto živega apna moremo rabiti tudi ugašeno apno, ki mu pridenemo toliko vode, da nastane nekoliko bolj gosta apnena voda.

Tako konservirana jajca ostanejo celo leto dobra in se jih pokvari povprečno le kakih 6 od 100. Pripomniti pa moramo, da se jajca kolikortoliko navzamejo duha in okusa po apnu, vsled česar nekateri takih jajec ne marajo.

Vodotopno steklo (Wasserglas), ki ga je dobiti v lekarnah in drogerijah,

je tudi dobro in priporočeno sredstvo. Raba je zelo enostavna. Eden liter kupivnega vodotopnega stekla je dobro pomešati v 10 do 12 litrov dobre vode ter zadostuje ta zmes za konserviranje 130 do 150 jajec. Jajca je v posodo pravilno vložiti ter jih z izgotovljeno zmesjo polagoma zaliti, in sicer tako, da sega zmes vsaj za dva prsta nad jajca. Posodo je zavezati s časopisnim popirjem in jo postaviti v suh, hladen prostor. V to sredstvo vložena jajca se drže zelo dobro; pokvari se jih komaj 3 od sto. Da se lupina med kuhanjem ne razpoči, jo je zato že pred kuhanjem prebosti s šivanko.

Vlaganje v „Garantola“. Na 1 liter prekuhane vode je dejati po 1 dkg „Garantola“ ter dobro premešavati skozi 5 minut. Neraztopljeni „Garantol“ ostane na dnu. Tu pa jajec ni z raztopino zaliti, ampak jih je vlagati vanjo. Ko je napolnjena posoda do polovice, je zopet stresti nekaj tega praška v tekočino, nakar vložimo ostala jajca. Vložimo pa jih le toliko, da tekočina sega za 8 do 10 cm nad jajca in potem zopet pridenemo še 1 dkg „Garantola“ ter tekočino pokrijemo s pridenanim antikarbonatnim popirjem. Ako bi hotela jajčna lupina pri kuhanju pokati, pridajmo v vodo, v kateri jih kuhamo, nekoliko kisa, ali pa jajca prebodimo na podolgastem delu s šivanko že preden jih damo kuhat, da more zrak iz njih.

(Konec prihodnjič.)

Dogodki preteklega tedna.

Finančni odsek je rešil zakonske načrte o davku na penca se vina, na sladkor in premog in na vino in mošt. Proti vinskemu davku so se borili jugoslovanski zastopniki z vsemi silami, a zmagala je večina, sestavljena iz nemških nacionalcev, krščanskih socialcev, socialnih demokratov in Poljakov. Glavna bitka za nove davke se bo bila v plenumu. Državni zbor se menda snide dne 24. septembra. — Ministrski predsednik baron pl. Hussarek je 11. septembra povabil v goste časnike iz Nemčije in imel pred njimi govor, v katerem je visoko slavil Avstrijo, v kateri

Iz dnevnika slovenskega častnika v svetovni vojni.

Po dnevniku + Janka Muha.

(12.)

Na bataljonsko poveljstvo je prišel brigadir generalni major Schönauer z našim polkovnikom, in koval se se resne stvari za odhod — nazaj. Še predno je bilo izdano povelje za umikanje, nam je stotnik Orehek javil, da je 16. polk že odnesel pete. Stotnik Sporer je takoj na lastno roko odredil vse potrebno za varstvo levega krila. 8. avg. opolnoči je došlo povelje za odhod, in ob dveh ponoči smo zapustili postojanke ter odrinili do vasi Tarnovica, kjer pa ni bilo niti izkopanih strelskih jarkov, niti žičnih ovir. Bataljonsko poveljstvo se je nastanilo v prostorni hiši na južnem koncu vasi. Ljudje so urno izkopali v bližini vasi nad pol metra globoke jarke in s pomočjo sapperjev postavili dve vrsti žičnih ovir. Toda že naslednji večer opolnoči se je ves polk pomaknil nazaj preko Bistrice Nadvor-

janske, in ob osmih zjutraj je zasedel naš bataljon višine vzhodno od Starunia do reke Bistrice Solotwinske. Tudi tu ni bilo niti izkopanih jarkov, niti žičnih ovir. Ljudje so se takoj lotili dela ter ves dan pridno kopali strelske jarke, ponoči pa je delo nadaljevala delavska stotnija in dve stotniji divizijske rezerve. Žičnih ovir pa nismo mogli postaviti, ker nismo imeli žice.

Rusi so nas ves čas pridno zasledovali. Na mnogih mestih so se ruske patrulje približale našim in jih napadle, a so bile vselej odbite. Sovražna patrulja, močna kakih 50 mož, se je približno 400 korakov pred nami celo zakopala. Ves dan nas je obstreljevala in nam precej škodovala. Tudi šrapnele in granate, ki jih je pošiljal Rus ravno na gozd, kjer so bile naše postojanke, so nam prizadele nekaj izgub.

Popoldne so Rusi v velikih masah — do štiritisoč mož — prodirali proti našemu prvemu bataljonu in se nekaj sto korakov pred fronto potaknili po kotanjah in grmovju. Med tem je sovražna artilerija vsipala granate in šrapnele v naše vrste,

naši topničarji pa so krepko obdelovali sovražnika.

Zgodilo se je nekaj zanimivega. Artilerijski opazovalci so jo pobrisali iz postojank in nas „nafarbal“, da so Rusi že v naših jarkih. Seveda je ta novica pri bataljonskem poveljstvu napravila veliko zmedo. Kmalu pa smo zvedeli, da so naši ljudje še vedno v postojankah in da so Rusi še precej daleč.

K tretji stotniji je prišel ruski ubežnik in trdil, da bi prišlo še veliko Rusov sem, a se boje, da bi jih naši postrelili. Nadporočnik Tratnik je vprašal, ali naj derzterja izpusti, da privede še druge. Jaz sem mu po svoji razsodnosti odsvetoval, češ da tu tiči najbrž kaka zvižaja. Nato so privedli Rusa k bataljonskemu poveljstvu, mi pa smo ga oddali polkovnemu poveljstvu.

Ob šestih zvečer se je stvar nekoliko pomirila, a že ob desetih je ruska pehota napadla našo 2. stotnijo, pa je bila odbita, nakar so se Rusi zapodili proti 3. stotniji. S to smo kmalu izgubili telefonsko zvezo. Zvedeli smo, da so tam Rusi udrli v postojanke in večino kompanije zajeli. Prišlo

je pol 6. stotnije, da izvrši na tem mestu protinapad, a zaman. Prišla je še 5. stotnija in zasedla višino pred bataljonskim poveljstvom levo od 2. stotnije, ki se je tudi umaknila s ceste na to višino.

Stotnik me je poslal k 5. stotniji, da s pomočjo te dobim zvezo s 4., ki je bila na levi od porazene 3. stotnije. Dolgo dolgo smo poskušali dobiti zvezo s četrto stotnijo, razposlali v ta namen patrulje, a vse zastonj. Vrnili sem se k stotniku.

Kar prihitel stotnik Mussil z dvema stotnijama. Polkovnik urno napove načrt za protinapad in določi Mussila za poveljnika tega podjetja, jaz pa grem zopet k peti stotniji in jo obvestim, da ima skrbeti za varstvo levega krila.

Vse je pripravljeno. Nastane nepopisen vrišč. Naši se vzdignejo iz strelskih jarkov in se zapode proti sovražniku. Puške pokajo, strojnice drdajo, ročne granate ropočejo, vmes pa upijejo razjarjeni vojaki, da je groza. Kakor sodnji dan! Že se nagiba sreča na našo stran, sovražnik je vržen iz postojank, v tem hipu pa predro Rusi na

je enakopravnost vseh narodov zakonito zajamčena, poudaril, da se morajo spoštovati pravice in ustava dežel ogrske krone in misel enotne države ter zvesto ohraniti blagodejno zvezo z Nemčijo. — Za skupnega finančnega ministra je bil imenovan bivši avstrijski finančni minister dr. Aleks. Spitzmüller. — Preki sod so razglasili v več okrajih v Bosni. — Češke delavske stranke so si ustanovile skupen delavski svet, ki naj dela za trajno slogo češkega proletarijata. — Poljska ljudska stranka je na svojem zborovanju v Tarnovu sprejela sklep, v katerem poziva Poljsko kolo, naj deluje v parlamentu sporazumno s slovenskimi strankami. — Občni zbor S. K. Z. je sprejel vrsto resolucij, ki so jih izdelali posamezni odseki; ti sklepi bodo tvorili temelj novemu izobraževalnemu delu med ljudstvom. Izvolil se je nov odbor, ki se bo te dni konstituiral; odbor Ž. K. S. si je izvolil za predsednico gđ. Cilko Krekovo. — Kranjskemu učiteljstvu se s 1. oktobrom 1918 izplača 90 odstotna draginjska doklada; učiteljstvo zato ne bo stavkalo. — Avstrijski-ogrski zunanji minister grof Burian in namestnik nemškega kancelarja pl. Payer sta imela govora, v katerih sta izjavila mirovno pripravljenost osrednjih zavezniskih držav na podlagi posestnega stanja pred vojno brez medsebojne vojne odškodnine; tudi zveze narodov, mednarodnega razsodišča in enakomernega razoroževanja ne odklanjajo. — Podpisali so gospodarsko-finančno pogodbo med Ukrajino in osrednjima velesilama. — Rusi so potrdili dodatne pogodbe brest-litovskega miru z Nemčijo. Obvezali so se plačati Nemčiji 6 milijard vojne odškodnine. Prvi obrok so boljševiki že plačali. Boljševiška vlada izvaja strahovita nasilja in je dala samo v Moskvi usmrtiti do 2000 oseb. Glasom boljševiških virov je protirevolucija zadušena. Sibirsko fronto so zavezniki razširili dozda ob zahodni sibirski železnici na približno 4000 milj dolgo črto. Na orenburški fronti so boljševiške čete zasledile Uralsk. Japonci so zasedli Habarovsk. V Arhangelsk so dospeli ameriške čete. — Naitalijanskem bojišču poizvedovalni boji. — Na zapadnem bojišču so se Nemci ustavili v postojankah, iz katerih so bili začeli letošnjo pomladno ofenzivo. Angleži in Francozi napadajo zlasti med mestoma Peronne in Cambrai in med rekama Ailette in Aisne z veliko silo dalje. Obenem so francoske in ameriške čete napadle med Mozo in Mozelo lok St. Mihiela. Nemci se umikajo; njih umik krijejo avstrijski-ogrski polki. — Italijanska vlada je naznanila vladam sporazuma, da se strinja s pokretom jugoslovanskega naroda za združitev in osamosvojitve. Italija namerava ustanoviti jugoslovansko legijo, iz katere naj se razvije jugoslovanska armada.

desnem krilu našega bataljona. Ves bataljon je v nevarnosti. Kaj pa zdaj? Nazaj...! Nastopimo — rakovo pot. Vse drvi nazaj, kakor kdo more, sovražnik pa nas zasleduje z ognjem od vseh strani. Strašno...!

Na begu je zbral stotnik Sporer le še kakih 50 mož prvega bataljona. Ti ostanki so bili prideleni drugemu bataljonu, ki tudi ni bil dosti boljši od prvega, naš štab pa se je pridružil polkovnemu štabu, tako da prvega bataljona začasno sploh ni bilo. Bataljon se je imel zbrati v vasi Starunio, kamor smo dospeli pozno popoldne, toda do večera smo nalovili komaj 100 mož. Opolnoči smo odkorakali proti Basulni, od tu pa se je ves polk na avtomobilih odpeljal v Berežnico, kjer smo se nastanili po hišah.

Prestolonaslednik Karol Franc Jožef*
pri polku.

Dne 16. avgusta so bili ljudje novodošlega maršbataljona prideleni posameznim kompanijam. Naš bataljon je dobil

* Sedanji cesar Karol I. Op. ur.

Franjo Neubauer:

Dve ptici.

Ptička drobna je zletela
čez vodó, goró in plan,
devi je na okno sela,
pevala je v mali stan.

O ljubezni sladki pela
deklici je dan na dan,
še na noč jo zazibála
v sen je sladek in miran.

*

A bitka čez plan in goró je divjala,
kosila je vrste in kri prelivala.
In druga se ptica je dvignila v zrak,
požrešna in črna kot pólnočni mrak.
Ujela je ptičico drobno,
v dekletu vzbudila je strah in trepét,
kričala ji pesem je grobno
in proč jo odnesel je šumen polét.

*

Prva ptička: misel sladka,
da se vrne ji ljubéč,
druga ptica: misel temna,
da ne bo ga nikdar več!

Zabavni večer v Narodnem domu 14. in 15. septembra.

Spričo neumorne dobre volje naših gledaliških diletantov in naših gojiteljev glasbe so se zopet odprla vrata dvorane v novomeškem Narodnem domu — prej nego smo se nadejali. Iznenađenemu vabilu na zabavni večer so se odzvali člani našega občinstva, ki radi slišijo lepo slovansko koncertno glasbo, ki radi vidijo človeško življenje, kakor se kaže in razvija na gledališkem odru, in ki jim je že prijetna zadostitev, da vidijo okoli sebe zbrano prijazno, narodno zavedno slovensko družbo, ki jo vso veže ista misel in isto čuvstvo demokratske skupnosti in solidarnosti. V soboto 14. septembra je bila dvorana skoro razprodana, v nedeljo potem je bila le na pol zasedena. To je umljivo, ker je zavladala prav prejšnji teden v Novem mestu razpoložava, ki misel na zabavo kolikor toliko odklanja in izključuje. V mnogih rodbinah se je namreč nastanila bolezen in skrb, v nekaterih so pretresljivi smrtni slučajji odeli z bolestno žalostjo bližnje in daljnje sorodnike in vzbudili splošno sožalje. Žal, da so bile razmere take, da ni bilo moči, nameravani zabavni večer ali sploh odpovedati, ali vsaj preložiti. Zato pa namerava čitalniški odbor kolikor moči uravnati nesoglasje med prireditvijo in žalno razpoložavo takisto, da nakloni čisti dobiček obeh večerov bliža-

400 mož, a še ni bil popolen, tako hudo je bil zdelan.

Ob desetih je polk z godbo odkorakal na paradni prostor, kjer se je imel izvršiti sprejem prestolonaslednika. Na čelu prvega bataljona je jahal novi poveljnik podpolkovnik grof Montjoge, kajti stotnik Sporer je bil že določen, da prevzame poveljstvo drugega bataljona, kadar odide Mussilo na dopust. Kot adjutant sem tudi jaz jahal. Bil sem pa samo nekočkrat prej na konju, zato me je resno skrbelo, kako se bo stvar obnesla. Bal sem se, da ga bom kaj polomil, pa sem se še precej dobro držal, vsaj zdelo se mi je tako.

Zraven domobranskega polka št. 27 se je postavilo tudi topništvo naše brigade. Ob cesti se je zbralo vse polno vaščanov v svojih pisanih oblekah. Vhod s ceste na travnik je bil posut s cveticami. Vse je bilo urejeno, pa je došla vest, da pride prestolonaslednik šele opoldne, nakar je dovolil brigadir splošen odmor.

Šele okrog ene popoldne pridrvi iz bližnje vasi avtomobil, trobenta zadoni v

jočemu se „narodnemu blagdanu“ ki bo po vsem Slovenskem posvečen 21. in 22. t. m. jugoslovanskim sirotam. — Kolikor se je občinstva moglo odzvati mikalno sestavljenemu sporedu za zabavni večer, se ni kesalo; dobro izvedeni spored je očitno vse udeležnike zadovoljil.

Po dolgem prestanku je to pot nastopil priljubljeni salonski orkester. Sviral je pod večjim vodstvom pred in med gledališkima igrama mojstrsko izvedene koncertne točke. Sedaj mehko, sedaj mogočno so valovali akordi in se laskali sluhu; splošno navdušenje pa se je vzbudilo, ko so zaorile slovanske slavnostne pesmi. Članom orkestra pristojna prisrčna zahvala za njih trud in dobro voljo, s katero so nam podali izreden glasbeni užitek. Zbrano občinstvo je ob svežem vtisku tega užitka izrazilo svojo zahvalo s trajnim, živahnim odobravanjem.

Na sporedu sta bili dve veseloigri, enodejanki, „Damoklejev meč“ in „Raztresenca“. Pokazale so nam take prizore iz človeškega življenja, ki prijetno zabavajo s šaljivimi zapletljajmi. Uloge so bile vse v spretnih rokah, igralo se je gladko in živahno, oprava in kretanje delujočih oseb je bilo spretno pogojeno; drugi večer je bila igra podana še bolje nego prvi večer. Občinstvo ni štedilo z zahvalnim odobravanjem nasproti vsem sodelujočim osebam; zlasti knjigovez Prilepek in njegov učenec Gregec, nadalje stotnikov sin Janko in majorjeva hči Milka so imeli vloge, ki so občinstvo izborna zabavale in zagotovile vsej prireditvi prijeten spomin.

Novo upanje na svetovni mir.

Naš zunanji minister Burian je zopet pozval prijatelje in nasprotnike, naj odpošljejo vlade vojskujočih držav svoje zastopnike v kako nevtrarno državo, da se bodo zaupno in neobvezno pomenili, pod katerimi pogoji bi se lahko sklenil mir. Od vseh prejšnjih mirovnih ponudb se razlikuje predležeča v tem, da ne vsebuje nikakih stvarnih pogojev, ampak samo pozivlja vlade prijateljskih držav, naj pošljejo svoje zastopnike, ki se bodo pomenkovali o načelih, na katerih naj se zgradi svetovni mir. Ali bo imel ta poziv kak uspeh, pokaže nam bližnja bodočnost. V poučenih krogih sodijo, da so sicer predpogoji za mir nekoliko boljši, kakor so bili lanskega leta, da so pa vendar še velike razlike med načeli, ki jih zastopajo na eni strani Nemčija in Avstrija-Ogrska ter na drugi strani Wilson in ententne države.

Na ta nasprotja opozarja tudi sedanja Burianova nota, ki pravi, naj se predložijo predlaganemu mirovnemu posvetovanju konkretni načerti, po katerih bi se izvedla od obeh strani postavljena načela. Kakor je

znano, je Wilson v svojem govoru od 4. julija t. l. ponovil med drugim tudi načelo, da morajo postati vsi, tudi mali narodi, prosti ter da jim mora biti dana prilika, da si svobodno uredijo svojo državo. Rekel je tudi, da se mora mir skleniti od naroda do naroda, ker le tak mir more biti trajen. In v imenu Nemčije je izjavil nemški podkancler pl. Payer, da ne bodo vlade same sklepale splošnega miru, ampak sporazumno s celokupnim ljudstvom.

Dopisi.

Iz Dobrnica. Naša občina je zapuščena, kakor bi ležala na koncu sveta. Mesece in mesece že ne dobimo nobenega petroleja. Dan se krči, delati bi bilo treba zvečer; pa delaj, če moreš. Tudi sladkorja za ta mesec še ni bilo. To je že odveč. Kadar je pa treba kaj vzeti, je pa Dobrnica prvi na vrsti. Si bomo te že zapomnili.

Od nas se je poslovil dobri naš kaplan, gospod Anton Črnugelj, in se preselil na novo kaplanijo v Veliko Dolino. S hvalo o njem moramo varčevati, ker so rekle „Novice“, da hvale duhovnikom, ki se poslavljajo, ne bodo natisnile. Ne moremo si pa kaj, da ne bi malo popisali ganljivega slovesa. Cel teden se je že govorilo o poslovilnem govoru v cerkvi. Ženski svet je pripravil bele robce. — V nedeljo. Govor je bil kaj lepo sestavljen. Deloma iz navadnih besedi, deloma iz pesmic, narodnih in cerkvenih, hkrati pa ganljiv, da je izvalil iz poslušalcev po cerkvi jok in stok in plak in ihtenje in solzenje. In proti koncu, ko je vzel gospod v tresočo svojo desnico novomašniški križ, da še zadnjikrat blagoslovi vernike, ko mu je začel zastajati glas, ko je slovesno molil blagoslov, takrat pa — ne da se povedati. Spoznali smo očitno, da je zemlja solzna dolina. Celo moškim, ki so bolj trdi, je bilo hudo pri srcu. Le lahkomišljenih mladeničev ne omenjamo. Bog ohrani blagega gospoda zdravega in zadovoljnega še dolga, dolga leta daleč tam na hrvaški meji.

Iz Gradca je pisal naš domačin, slepi vojak Fr. Medle preč. g. župniku v p., Leop. Kolbeznut v Črnomelj sledeče pismo: „Prečastiti gospod župnik! — Čul sem, da ste na 26. avgusta opravili sv. daritev pred podobo naše ljube Gospe luške v Rakovniku, na kraju, kjer smo obhajali dne 29. junija 1908 veličastno slavnost v slavo nebeški Kraljici. Kdo bi si takrat mislil, da se bo v tistem kraju pri studencu brala kdaj sv. maša. Prej tako tiho in samotno, velike skale, z zelenim mahom obraščene, iz skal pa je žuborela lepa čista voda ter šumela doli po travniku. Prej se je čulo samo močno šumenje vode ter včasih je zažgolel kak ptiček svojo pesmico. Kaj pa zdaj? Zdaj pa ni tamkaj več tihote in ne

Ta obisk je napravil na vse navzoče najboljši utis. Ob slovesu je dalo moštvo duška svojemu veselju, in iz sto in sto grl so zadoneli glasni „hura“ klici prestolonaslednik pa je še dolgo mahal z roko v slovo.

Zopet pri Lahih.

Takoj drugi dan po prestolonaslednikovem obisku smo odrinili proti Kalušu, kjer smo 18. avgusta na običajen način obhajali cesarjev rojstni dan. Zbranemu polku je govoril poveljnik sam in nemški govor zaključil slovensko: „In tako zaključimo v obnovitev svoje vojaške prisege: Naš cesar Franc Jožef Prvi naj živi!“ Iz sto in sto grl so zagrmeli „živi“ klici, in na stotine čepic je zavihralo v zrak.

Po tej kratki slavnosti smo se odpeljali s transportnim vlakom proti mestu Strij, od tod pa nazaj preko Karpatov na Ogrsko. Vozili smo se skozi Budapesto, mimo Blatnega jezera, skozi Vel. Kanižo in 21. avgusta smo bili zopet na slovenskih tleh na Spodnjem Štajerskem.

samote. Vsaki dan se moli ter mnogokrat veselo prepevajo Marijine pesmi; vsaj že prvi dan, ko je posetila prvokrat Marijina podoba ta kraj, se je glasilo iz tisoč in tisoč src: Ave, Ave, Mariji! — Danes pa se obhaja na dotičnem kraju najsvetejša daritev. Da se bo opravila velika slovesnost, to sem tudi jaz vedel, čeprav sem tukaj v nemškem Gradcu, ali slavnosti se pa nisem mogel osebno udeležiti, ampak bil sem pri slovesnosti v duhu ter sem v duhu z vami vred gledal premili obraz Marijine podobe. Saj s telesnimi očmi jo tako ne morem več videti. Ali zadovoljen sem, ko bom lahko poslušal peti romarje lepe Marijine pesmi, ter zvoniti zvon, ki se oglašja vsaki dan, da, včasih vsake četrte ure; in kadar ga bom začul, vselej mi pridejo v spomin veseli dnevi, ki smo jih tukaj doživeli.

Prečastiti gospod! — Že parkrat sem Vam pisal, pa nisem dobil nič odgovora. Mogoče niste prejeli mojih pisem. Sedaj sem tukaj v Gradcu v zavodu za slepe! Tukaj se počutim zadovoljnega, čeprav sem slep; vsaj k sv. maši grem lahko vsaki dan in to brez najmanjšega truda. Tukaj sem se naučil nekaj čitati ter pisati. To pismo Vam pišem z malim pisalnim strojem, kateri je nalašč za slepe prirejen. V nekaj mesecih se povrnem v svoj ljubi domači kraj. Pošiljam Vam najsrčnejše pozdrave ter se Vam priporočam v molitev. Vam vdani Medle Franc. — Gradec, 6. sept. 1918.

Gospodarstvo.

Preskrbite se za zimo! Soditi po sedajnem položaju, bo prihodnja zima in spomlad zelo huda. Primanjkovalo bo živil. Svetujemo našim ljudem: Preskrbite se sedaj! Nakupite si, kar se da, seveda tako, kakor znate in veste in po načinu, ki je dovoljen. Shranite pa dobro, da vam živil tatje ne ukradejo. Sušite sadje, kolikor morete.

Navijanje cen cementa in verižna kupčija z inozemskim cementom sta tako narastla, da so se na posredovanje državne zveze trgovcev s cementom pristojne oblasti odločile za odredbe v odpravo teh neprilic. Ustanovila se je zadruga „Ein- und Verkaufsvereinigung österreichischer Zementländer, reg. Gen. m. b. H.“ na Dunaju, ki se ji je priznala pravica, da je edina upravičena za uvoz, torej za nakup in nadaljnjo prodajo inozemskega cementa. Zategadelj se mora vsakdo, ki namerava kupiti inozemski cement, bodisi nemški, ruski ali ruskopoljski, obrniti na zadrugo, ako se neče izpostaviti nevarnosti, da bi bil smatran za verižnega trgovca. Samo po sebi se ume, da se more prodaja izvršiti samo na trgovce, ki so trgovali že pred vojno. Navedena zadruga je za preskrbitev vsakateri količine cementa po nizkih cenah na razpolago.

Ne prodajajte svojih zemljišč tujcem! Neki ravnatelj iz nemškega Gradeca razpošilja po naših krajih posameznim večjim posestnikom okrožnice, v katerih zaupno povprašuje, jeli hočejo prodati svoja posestva, kar se naj njemu naznani, ker ima baje kupce na razpolago. Za svoje posredovanje zahteva 20% provizije. Ker tiči nemara za tim kaka nemška banka ali kako drugo društvo, se svari tem potom domačine, da se ne dajo zapeljati slovensko zemljo tujcem prodajati!

Srečni časi. Dež samih bankovcev se je vsul na avstrijsko fronto ob Piavi. Lahko se natančno ponaredili avstrijske dvokronske bankovce ter jih spustili za dva milijona lir med avstrijske vojake. Na ta način hočejo pomnožiti papirnati denar v Avstriji in s tem še bolj znižati našo denarno vrednost.

Grozni časi! Govori se, da bodo segli tudi po cerkvenih zlatih in srebrnih posodah. Nemški škofje so vprašali nemško vlado, koliko resnice je na govorici, da bodo zaplenjene zlate in srebrne cerkvene posode. Nemška vlada je nato odgovorila, da za sedaj še ne misli na to. Torej „za sedaj“! Za pozneje pa!

Domače in tuje novice.

Cesarska himna. Zadnja kitica, ki jo je zložil dr. M. Opeka, se glasi:

In s cesarjem zaročnico,
v srčni zvezi združeno,
varuj Bog nam cesarico,
blago mater in Gospo.
Kar le more v srečo biti,
Bog naj jima podeli!
Slava Karlu, slava Citi,
slava hiši Habsburški!

C. kr. deželni šolski svet je določil, naj se to besedilo uporablja v šolah. Želeti pa je, da se ga radi enotnosti oprimejo tudi vsi peyski zbori.

Prerani grob. Umrl je 13. septembra v Novem mestu po kratkem in težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti, velepoštovani okrajni sodnik gospod Davorin Zwitter v najlepši moški dobi 48. let. Mnogoštevilna udeležba pogreba je bil dokaz, da je vžival blagopokojni pristrčne simpatije v vseh slojih novomeškega prebivalstva. Prekruto prizadeti rodbini Zwitter-Majzeljevi naše globoko čuteče sožalje. Bodi ohranjen velikemu narodnjaku, vestnemu sodniku ter vseskozi plemenitemu značaju trajen spomin!

Sedmina po 1. g. Zwitterju bo v petek 20. septembra ob 9. uri v kapiteljski cerkvi.

Umrla je v Trebnjem 13. septembra gospa Ivana Zorc roj. Faleskini, v starosti 72. let. Naj počiva v Bogu!

Umrl je v vojaški bolnici v Kandiji pri Novem mestu za pljučnico, iz Srbije vrnivši se stud. forest., c. in kr. poročnik g. Anton Wolf, sin g. c. kr. poštnega nadkontrolorja A. Wolfa v Ljubljani. Velečislani rodbini naše iskreno sožalje!

Novi grob. V rezervni bolnici Rdečega križa v Novem mestu je umrl 5. t. m. sanitetni poročnik c. in kr. pp. 28, g. Jaroslav Plaček. Rojen je bil leta 1892 v Freuštatu pri Boskovicah na Moravskem. Kot medicinec je odšel s svojim polkom v fronto, odkoder je bil dne 7. septembra 1916 vsled svojega rahlega zdravja dodeljen v službovanje tukajšnji rezervni bolnici Rdečega križa. Vsled svojega veselega temperamenta in prijaznega občevarja v in izven službe se je kmalu prikupil vsem, ki so ga poznali. Bil je odločen narodnjak — Čeh, česar ni nikdar prikrival. Bolehal je dlje časa na obistni bolezni; ko se je vrnil 28. julija tega leta iz svojega trimesečnega študijskega dopusta iz Prage, kjer se je najbrž prehladil, je bolehal vedno bolj, dokler ni 5. t. m. pljučnica končala mlado, nadebudno življenje. Daleč od svoje rodne grude, katero je ljubil nad vse, je bil dne 7. t. m. ob velikanski udeležbi vseh slojev mesta položen k večnemu počitku na tukajšnje novo pokopališče. Slučaj je nanese, da je bil pokopan ravno na isti dan, ko je došel pred dvema letoma na tukajšnje službovanje. — Bodi mu lahka bratska slovenska zemlja!

Prestavljen je sanitetni asistent deželne vlade dr. Božidar Küssel k okrajnemu glavarstvu v Črnomelu.

Za našo mladino! Strahotne so številke o umrljivosti otrok med vojno. Kakor da bi padala strupena slana, tako učinkujejo vojne posledice na našo deco. Oni, ki jim še prizanaša smrt, pa počasi hirajo, njihove odporne sile postajajo od dne do dne manjše. Sveta dolžnost slovenskega naroda je, da skrbi za svoj naraščaj, da mu z združenimi močmi pomaga prestatí vojno. — Dne 21. in 22. sept. priredi odbor SHS. žena za siročad po vsem slovenskem ozemlju „Narodni blagdan“, da zbere potrebna sredstva, ki naj omogočijo kar najizdatnejšo pomoč naši mladini. Nabrani denar se ne porabi le za preskrbo otrok, ki jih sprejemajo Hrvatje tako gostoljubno, temveč tudi v prid slovenski mladini, ki obiskuje šolo na domačih tleh. Del nabranega denarja se porabi za podpore dijaškim kuhinjam, za boljšo prehrano otrok, ki obiskujejo ljudske

šole, za nabavo obleke in obutve potrebnim. Naj ne bo 21. in 22. sept. slovenske rodbine, ki ne bi prispevala po svojih močeh za ohranitev naše mladine — naše bodočnosti. — Odbor SHS. žena za siročad v Ljubljani.

Naš narodni blagdan 21. in 22. sept. t. l. Del našega trojednega naroda se bori z najstrašnejšo smrtjo — lakoto. Da bi vsaj nekaj dece oteli tej strašni morilki, se je v kraljevem Zagrebu osnoval letos „Odbor SHS. žena za siročad“, na čelu mu gospe Zlata Kovačevićeva, Jelena Čukova in Pipa Arko-Tavčarjeva. Dan 5. julija t. l., god slovenskih blagovestnikov, je bil odbor proglasil kot narodni blagdan za stradajočo deco ter se na vso jugoslovansko javnost obrnil s plamtečim oklicem: „Zahteva časa, ki v njem živimo, in zahteva naše bodočnosti je, da vse storimo za očuvanje našega plemena, za oetje naše krvi. Zakaj, kdo nam bo pravičen, ako si nismo sami? Kdo se nas bo usmilil, ako se sami ne usmilimo svoje krvi? Ali naj s prekrizanimi rokami gledamo, kako nam umirajo cele pokrajine, kako na uvelih grudih svojih mater izdihajo otroci, ki vendar ničesar niso zakrivali? Kako bomo opravičili svojo malomarnost pred Bogom in bodočnostjo? Vsako naše dete, ki umre od glada in njegovih posledic, pade na dušo tistemu, ki bi si bil mogel odtrgati od svojih ust, pa si ni hotel.“ — Onega dne je zagrebški odbor nabral nad 100.000 K. Tudi Kranjska naj bi bila letošnji god slovenskih blagovestnikov praznovala kot narodni blagdan. Vsled tehničnih težkoč smo žal ta blagdan morali preložiti. Nismo ga pa pozabili; saj vemo, da je marljivi zagrebški odbor tudi velikemu številu otrok iz slovenskega ozemlja preskrbel na Hrvatskem zavetje in prehrano v teh groznih časih. Naš narodni blagdan bodi v dne 21. in 22. sept. t. l. Nabrano svoto pošljemo odboru SHS. žena za siročad v Zagreb.

Častitljiv jubilej. Dne 2. sept. t. l. je obhajal najstarejši Novomešan g. Miha Jazbec svoj 94 letni rojstni dan. Občeznan in vse časti vreden starček je še čil in čvrst, dobrega spomina in zdravih nog ter veselega značaja. Kdor ga pozna, vsak ga ljubi in spoštuje. Kot vedno vesten in pošten obrtnik-krojač še sedaj rad šiva in krpje obleke in to brez očal, ker ima še prav dobre oči. Nit upelje v šivanko brzo in urno, kakor mladenič. Več njegovih znancev iz višjih krogov se ga je spomnilo za njegov častitljiv praznik z darilom. Skromen gosp. Jazbec ne potrebuje sicer tuje pomoči, ker živi, kolikor je pač mogoče v sedanjem času splošnega pomanjkanja, v hvalevredni postrežbi pri svoji gospej hčeri in pri skrbnem zetu g. Ropas-u, toda vkljub temu sprejme vsako še tako malo darilo s solznimi očmi in hvaležnim srcem. Gospod Miha smatra s ponosom vsako tako darilce kot izraz ljubezni in prijateljskega spoštovanja, ki ga vživa pri dotičnih blagih dobrotnikih. Da Vsemogočni ohrani ljubeznjivega starčka še vsaj šest let krepkega, to so naše odkritosrčne želje k njegovemu častnemu in prav redkemu slavlju!

Izvanredno velika rudeča pesa je zrastle letos na Claričtovem vrtu v Kandiji, ki tehta ena sama tri in pol kilograme.

Rudečo jagodo nam je prinesla neka gospodična. Jagoda v sedanjem prazu je gotovo nenavadna prikazen in to tembolj, ker je bila dobro zrela in velika.

Roparski napad. Minoli četrtek je šla gdč. Iva Draksler, učiteljica Podgradom, od novomeškega kolodvora, kamor se je pripeljala z večernim vlakom, proti domu. Spremljali sta jo dve ženski, ki sta nosili njeno prtljago. Na gotenskem polju jih sreča neki človek, ki jih pozdravi. Imel je kapo na glavi, drugače ga ni bilo mogoče spoznati, ker je bila temna noč — bilo je okoli polnoči. Kmalu se obrne, jih doide in gre po tistem za njimi, oddaljen par korakov. Na mostu v Gotni vasi urno pristopi k ženski, ki je nosila kovčeg na glavi, ga potegne raz glave in zbeži v vas. Ženska

hiti za njim in kliče na pomoč. Zunaj vasi se pa spodtakne in pade ter vrže kovčeg od sebe. Vesela ga ženska pobere, ker je rešila v varstvo ji izročeno blago. V sedanjih časih po noči res ni varno kam iti.

Izplačevanje invalidne oskrbnine. Opazilo se je, da se pogostoma ne morejo izplačati invalidne oskrbnine zaradi tega, ker prizadeti invalidi ne naznanijo pravični svoj naslov oziroma večinoma opustijo naznaniti pokojninski likvidaturi spremembo svojega bivališča. Županstvu se naroča, da dotične vojne invalide o tem pouči in jim naroči, da morajo vsako spremembo svojega bivališča vselej takoj pokojninski likvidaturi naznaniti. Z ozirom na enaka imena se priporoča, da invalidi navedejo v tem obvestilu tudi podatke, kateri so razvidni iz njih plačilnih pol. — C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

Nove poštné znamke. Ob priliki po- višanja poštne pristojbin, ki je stopilo v veljavo s 1. septembrom 1918, se nanovo izdajo sledeče poštne vrednostnice: 1.) pi- semske znamke po 1 K v rdečem tisku na rumenem papirju z risbo sedanjih znamk po 40 do 90 vin. in z vrednostno označbo „1 K“; 2.) enostavne dopisnice po 10 vin. in dvojne dopisnice po 10 + 10 vin. za tu- in inozemski promet z natiskom 10- vinarske znamke; 3.) zalepke po 20 vin. z natiskom 20-vin. znamke; 4.) pnevmatične dopisnice po 70 vinarjev z natiskom 70 vinarjev znamke z risbo sedanjih znamk po 40 do 90 vin. in sivi barvi in z vrednostno označbo „70“; 5.) pnevmatične zalepke po 80 vin. z natiskom 80-vin. znamke. Dosedanje dopisnice po 8 in po 8 + 8 vin., 10 in po 10 + 10 vin., zalepke po 15 vin., kakor tudi pnevmatične zalepke po 45 vin., se popolnoma porabijo. Znesek, ki manjka do zvišane pristojbine, se plača pri dopisnicah po 8 ter 8 + 8 vin. s prilepljenjem nujnostnih znamk po 2 vin. Zato se vporablja lahko tudi nujnostne znamke trikotne oblike, ki so bile s 1. marcem 1918 potegnjene iz prometa, in ki se sedaj, v olajšanje prehoda, zopet prodajajo. Dvorna in državna tiskarna bo od sedaj dalje neposredno natiskovala tudi pisemske znamke po 5 vinarjev (na pisemskih ovitkih in za- lepkah, v svrhu plačanja zneska, ki manjka do novih pristojbinskih postavk) po 10 v (na enostavnih dopisnicah) in po 1 K (na spremnicah) kakor tudi nujnostne znamke po 2 vinarja na enostavnih dopisnicah po 8 vinarjev. Ustavi pa se natiskovanje 15-vin. znamk (na pisemskih ovitkih) in 80-vinarskih znamk (na spremnicah).

Porotne obravnave v Novem mestu.

IV.

Dne 22. avgusta tega leta je sedel na zatožni klopi radi hudodelstva uboja Anton Račič, rojen leta 1892, samec, po- sestnika sin v Vihrah. Obtožnica dolži, da je 4. malega travna tega leta na potu med Drenovcem in Senušami v sovražnem namenu večkrat udaril z motiko Martina Lekšeta po glavi, da je vsled tega ta umrl.

Dne 4. malega travna 1918 so se vračali vinogradni kopači iz Drenovca pojoč proti domu. Med njimi je bil tudi obtoženec. Pot vedla je te mimo vinograda, kjer je kolil Martin Lekše, v sosednem pa brata Žiberta. Delavec Parč je prosil ta dva za malo tobaka, — Lekše pa se je oglašil, da bo on jih podkadal, ter pozval Žiberta na boj zoper omenjene kopače. Martin Lekše zagrabil je kol in teklen proti njim. Nabil je vse te kopače, le obtoženec se je upiral ter pozval Lekšeta k miru. Lekše pa je kričal, da morajo bežati — in se lotil Račiča, izbil sodelavcu motiko iz rok, nakar ga je ta (Bogotin) udaril s kolom preko hrbita, Račič pa ga z motiko nadelaval. Vsled udarcev z motiko je dobil težke in smrtne poškodbe in je po dveh urah nasilne smrti umrl.

Obdolženec je dejanje odkrito priznal, pač pa se je zagovarjal s silobranom.

Državni pravdnik je obtožbo radi uboja umaknil in spremenil obtožbo na pregrešek radi prekoračenja silobrana. — Porotniki so stavljena vprašanja znikali, nakar je sodni dvor Račiča oprostil.

In istega dne popoldne zaradi hudo delstva razboja in telesne poškodbe: Maks Jaklič, roj. leta 1899 na Brezovici, in Janeza Draglja, roj. l. 1901 iz Brezovice — storjenega s tem, da sta 27. maja 1918 v gozdu pri Suhorju kakor razbojna tovariša delala Jožetu Furlanu silo ter s posilnim lotenjem začela razboj, mu vzela tobaka in sukanec v vrednosti 340 kron, — in Maks Jaklič tudi, da je 26. maja 1918 Franci Brezovan z udarci s pestjo po obrazu, prsih in trebuhu prizadjal lahke telesne poškodbe.

Dne 27. maja 1918 je prišel primorski poštar Jože Furlan iz Gabrovice na Dolenjsko, da bi si nakupil živil. Kot tujec je prišel v hišo obdolžencev in vprašal za živila in bližnjo gostilno. Povedal je njima, da ima dovoljenje, si nakupiti nekaj živil in pokazal jima 5000 K gotovine. Tujec je vprašal za bližnjo pot v selo. Obdolženca sta mu pokazala pot skozi gozd. Verjel je njima in odšel, blodil je po gozdu. Za njim priteče Jaklič in zahteva tobak, zagradi ga za tilnik in zažvižga. Iz grmovja priteče drugi obtoženec Dragelj. Tujec se je Jakliču strgal in teklen naprej; v naglici je skril svojo listnico s 5000 kronami gotovine v grmovju in teklen dalje. Toda kmalu sta ga obtoženca dohitela, ga vrgla na tla in mu grozila, da ga ubijeta s kamnom. Na prošnjo sta mu dovolila, da je vstal. Dragelj mu seže v žep po denarnico, katere ni dobil. Ker nista dobila denarja, sta mu začela praviti, da sta preoblečena v orožnika in da ga bosta peljala na sodišče v Novo mesto. Tirala sta ga po poti naprej. Ko pride mimo grmovja tujec, se ozre v grm, kamor je bil spravil denarnico s 5000 kronami. Tirala sta ga še nekaj časa po poti nazaj in ga ustavila. Dragelj izdere tujcu palico ter da njo in svoj revolver Jakliču rekoč: „Varuj ga, jaz grem nazaj pogledat, kam je spravil denar.“ Čez kakšne četrte ure se vrne; med tem časom je stražil Jaklič tujca s palico in revolverjem v roki. Ko je prišel Dragelj nazaj, razvezala sta tujcu nahrbtnik in mu vzela tobaka in sukanca za 340 kron. Nato sta obdolženca napodila tujca kakor psa, sama pa izginila. Predno je tujec odšel iz gozda, je šel iskat v oni grm denarnico, a je ni bilo več.

Ko so odpeljali obtoženca iz dvorane, je obtoženec Dragelj na hodniku navzoči svoji sestri hotel narediti listič, v katerem ji piše in natančno označi prostor, kjer ima spravljene 4000 kron, to je na Simončičevem kozolcu blizu mokronoške železniške postaje.

Slučaj je nanesel, da lističa Dragljeva sestra vsled nepozornosti oziroma vsled tega, ker na to ni bila pripravljena ni dobila v roke, temveč je istega dobil službujoči jetniški paznik.

Ker je državno pravdnštvo mnenja, da je na navedenem mestu spravljene denar — če se seveda vse to izkaže kot resnično — del onega denarja, katerega je oropani pismonoša Jože Furlan v kritičnem času skril v grmovje in je istega Dragelj našel oziroma vzela — se je razprava v svrhu nadaljnjih poizvedb preložila in se bo nadaljevala pri zadnjem zasedanju v tem letu, ki se vrši dne 18. novembra dalje.

Raznotero.

Deveto avstrijsko vojno posojilo bo v kratkem razpisano. Tudi pri tem vojnem posojilu moramo Kranjci enako drugim avstrijskim narodom pokazati svojo požrtvovalno domoljubno dolžnost.

Amerika poveča svojo armado za 13 milijonov novih vojakov. Wilson je podpisal nov brambni zakon, po katerem

se bo severo-ameriška armada povečala za 13 milijonov mož. Vsi moški med 18 in 45 letom, ki so zdravi in brez družine, se bodo morali vpisati v armado. Wilson je dostavil: To je naša slovesna prisega, da hočemo dobiti odločno zmago z orožjem in posvetiti večji del narodove vojaške moške sile uresničenju za te namene.

Hindenburgov oklic. Berlin, 4. sept. (K. u.) Hindenburg je izdal oklic, v katerem izvaja: Stojimo v težkem boju z našimi sovražniki. Če bi zajamčevala le številna premoč zmago, bi ležala Nemčija že zdavnaj razbita na tleh. Sovražnik ve, da duh, ki preveva naše čete in naše ljudstvo, stori, da smo nepremagljivi. Poleg boja proti nemškemu orožju, je podvzel za to tudi boj proti nemškemu duhu. Vojsko proti našemu duhu vodi sovražnik z raznimi sredstvi. Na našo fronto sipa bobneči ogenj tiskanega papirja. Naši vojaki so izročili na zahodni fronti sovražnih letakov majnika 84.000, junija 120.000 in julija 300.000. Sovražnik zastuplja seveda vsem duha uma. Brez zavesti sprejemajo stotisočeri strupeno snov v se. Tisočrim se breme, ki jim ga itak nalaga vojska, še množi. Vsi, ki pišejo zopet o svojih dvomih na fronto in Wilson, Lloyd George in Clemenceau si manejo roke. Sovražnik napada tudi drugače duha v domovini. Širijo se najneumnejše govorice. Strup vpliva na dopustnike in se razteza s pismi na fronto. Malodušne sovražnik preplaši. Na vzhodu smo izsilili mir in smo močni dovolj, da storimo to tudi na zahodu kljub Američanom, a močni in složni moramo biti. Oklic končam: Nemška armada in nemška domovina, če se Vam pride vržena strupena drobtina v obliki letaka ali govorice pred oči ali na ušesa, znajte, da prihaja od sovražnika! Če prideš s kom skupaj, ki je sicer po imenu in rodu Nemec, a ki stoji v svojem bistvu v sovražnem taboru, se mu ne približaj in ga zaničuj! Javno ga razstavi na sramotnem odru, da ga bo vsak pravi Nemec zaničeval! Čuvaj se, nemška armada in nemška domovina! Veliki glavni stan, 2. sept. pl. Hindenburg, generalfeldmaršal.

Lloyd George upa v popolno zmago entente. Lloyd George je govoril ob priliki mu podeljenega častnega meščanstva med drugim tudi sledeče: Življenje in čast Velike Britanije (Anglije), usoda angleške države in usoda človeštva zavise od izida vojske. Poročila so sedaj res dobra. Med popotovanjem še nismo prišli do konca. Pred nami leži še nekaj strmin in predor, skozi katerega se vozimo, je mogoče temen, a najhujše bomo kmalu prebili. V britski industriji ni nobene lepše priboritve kakor transport Američanov čez Atlantski ocean. Američani so prednja straža najmanj desetih milijonov najboljšega človeškega materijala sveta. Pri zadnjem pohodu niso znašale naše izgube niti petino izgub leta 1916. Glavni razloček med 1916 in 1918 je enotno poveljstvo. Izredno srečni smo, ker smo si zagotovili Focha. Le če narod izgubi srčnost, nam more uiti resnična zmaga. Da se končajo vse vojske, moramo naložiti sovražniku trajni mir. Nemško ljudstvo mora znati, da so njegovi vladarji kršili postave človeštva. Pruska moč jih ne bo obvarovala pred kaznijo. Sedanja vojska mora biti zadnja. — Lloyd George je v polnem obsegu pritrdjeval ustanovitvi zveze narodov, a tako je rekel, z zmagujočo prusko vojaško silo dobimo zvezo lisjaka in gosi. Če zavrže Nemčija po vojski perfidijo svojih vladarjev in jo obsodi, bo dobrodošla v veliki zvezi narodov, toda edini varen temelj miru je zmaga zaveznikov. — Ko si zagotovimo zadovoljiv mir, lahko pričnemo z mirno vestjo graditi nov svet. Vojski mora slediti drzna rekonstrukcija; toda predvsem se mora vojska dobiti. V celi Evropi se kažejo socialna in gospodarska znamenja, proti katerim moramo pravočasno nastopiti in imeli bomo lepo vreme ob veliki žetvi.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja, ki so se nam izkazali povodom nenadne smrti naše iskreno ljubljene soproge, hčerke in sestre, gospe

Anice Prijateljve

ter za častno spremstvo na zadnje počivališče izrekamo vsem najpristrčnejšo zahvalo.

Žalujoči rodbini Prijatelj-Perko.

Kandija pri Novem mestu, 15. septembra 1918.

Kurent. Izšla je druga številka s sledečo vsebino: Fr. Milčinski: V gorskem zakotju. — F. Žgur: Kurentu. — Ferdo Plemič: Pravljice za odrasle. 3. O vreči krompirja. — Pavel Scheerbart: Jean Baptiste v galošah. — Manica: Pridi... — Matija Bahun: Na pojedini. Stara ljubezen. Vračunal se je. Zmernost. Iz političnih dnevnikov. Dober odgovor. Previsoko cenjena. Vzorno gospodinjstvo. Darilo vojnega dobičkarja. Velikodušen. Časostetje. Spominska plošča. — V prilogi: Še ni določeno. V brivnici. Bistroumni vzgojitelj. Stava. Listnica uredništva. — Sliki: Maksim Gaspari: Novi ministerski predsednik. Moderna končnica za panje. — France Podrekar: Otroci. Naši politiki: Kristan. — Areh Smrekar: Navijanje cen. Zaplenjeno! — Kurent izhaja po dvakrat na mesec ter stane do konca tekočega leta 10 kron. Naroča se v upravnistvu „Kurenta“ v Ljubljani, Stari trg 19. (Zvezna tiskarna.)

Razvedrilo.

Napak razumil. Oče: „Vidiš Janez, ko je naš kramar sem prišel, je imel samo eno srajco; sedaj ima petdeset tisoč!“ — Sin: „Za božji čas, kaj pa bo s petdeset-tisoč srajcami?“

Iz zdravniške skušnje. Zdravnik: „Pa še le zdaj me pokličete, — vaš mož je že ves zmešan!“ — Žena: „Ja, gospod, dokler je bil pri pameti, ni hotel od doktorja nič slišati!“

Stara navada. „Ko bi se le mogel odvaditi pijači, pa bi postal bogatin... Mejdunaj, to bi potem pil!“

Tolažba. „Nekaj pa le pomaga moj rdeči-modri nos! Kamor pridem, dobim dobro vino.“

V naglici. Domači učitelj: „Žane, zakaj nisi bil bolj priden v šoli?“ — Žan: „Nisem mogel!“ — Učitelj: „Vidiš, če bi mene ne bilo, bi bil ti največji osel na tem božjem svetu!“

Po domače. Korporal: „To je z vami križ, da si ne morete zapomniti, kaj je „na desno“ in kaj „na levo“! — Že-franov Janez: Gospod korporal, mi bi si lažje zapomnili, če bi vi komandirali „hot“ in pa „bist“!“

Pred bitko. Janez: „Kaj bo z mojo nevesto, če padem?“ — Tovariš: „Bodi brez skrbi, jo bom pa jaz vzel!“

V strahu. Mati: „Jaz ne pustim Jožka prej v vodo, dokler ne zna plavati.“

Pravi vzrok. A: „Rad bi vedel, zakaj fantje tako ukajo in vriskajo, ko gredo k prebiranju?“ — B: „Zato, ker vedo, da bodo pri vojakihi morali tiho biti!“

Res je. „Gospod mojster, nikar se ne jezite, ker se je vaš učenec obesil. Iz tacihi ljudi ne bo nikoli nič dobrega, ki se že v mladosti umore.“

Slaba tolažba. Oče: „Nikdar bi ne bil mislil, da študiranje toliko stane!“ — Sin: „Ja, pa jaz še malo študiram!“

Migljaj. Kuharica: „Gospa, jaz sem hude nature in me rado kaj ujezi. Pa nikar se ne bojte! Kako darilo ob taki priliki me precej potolaži!“

Listnica upravnistva:

Našim vojakom-naročnikom. Vedno več dobivamo pritožb, da naši vojaki ne dobivajo Dol. Novic. To radi verjamemo, a krivda ni pri nas, temveč pri naročnikih samih, ker nam pošljejo ali pomanjkljive naslove, ali nam ne naznanijo sprememb, če se preselijo. Večkrat je tudi naslov tako nerazumljivo napisan, da ga pri najboljši volji ni mogoče brati. — Prosimo tedaj, naj nam blagovolijo vsi, ki ne dobivajo lista, naznaniiti natančen, lahko čitljiv naslov. Kdor ne zna sam pravilno pisati, naj poprosi svojega sotovariša za uslugo. In če bi vzklikal temu eden ali drugi ne prejel lista, tiči vzrok v vojnih razmerah. Čuje se, da slovenske liste sploh radi uničujejo, da ne pridejo do svojega naslovljenca.

Proda se:

nova, enonadstropna HIŠA na glavnem trgu v Novem mestu št. 73. V prvem nadstropju sobe za stanovanje, v pritličju prostori za gostilno in prodajalno. Podrobnosti in cena se izvejo v notarski pisarni v Novem mestu.

Konjske plahte za eden par konj

se takoj kupi proti dobremu plačilu ozir. zamenjavi živil. Natančneje se izve pri upravnistvu Dol. Novic.

Daj nam mir, Gospod!

Pesem za tri ženske glasove in orgle — se dobi pri š. ravnatelju A. KOSI-ju, Središče (štaj.) Partitura 80 h, pevska part. 30 h.

Kumin, brusnice, borovnice in vse zdravilne rastline

na debelo in drobno, kupuje

„Herba“

zadruga za vzgojo in izkoriščevanje zdravilnih rastlin, korenja in sadežev - z o. j. ZAGREB, Jurišićeva ulica št. 18.

- - Ponudbe z vzorci in cenami. - -

Rmečka posojilnica in hranilnica v Mirni peči

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v likvidaciji

vabi na dvanajsti redni

: občni zbor :

ki se bo vršil v nedeljo, dne 6. oktobra 1918 ob 2. uri popoldne v zadrugi pisarni v Mirni peči s sledečim dnevnim sporedom:

1. Poročilo likvidacijskega odbora.
2. Poročilo računskega pregledovalca in potrjenje letnega računa.
3. Volitev računskega pregledovalca.
4. Slučajnosti.

MIRNAPEČ, dne 10. septembra 1918.

Likvidacijski odbor.

Pripomba: V slučaju nesklepnosti sklicane glavne skupščine vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor s prvotnim sporedom, ki bo veljavno sklepal po določilih §-a 35 pravil pri vsakem številu udeležencev.